

פּוֹנֵנֵד

כתב וצילם:
יצחק בן עוזר

הקתדרלה של הלסינקי שבכיכר הסנאט, שהפכה לסמלה של העיר.

רקע כללי

פינלנד היא אחת ממדינות סקנדינביה. בשנים האחרונות הפך אזור לפלנד שבצפונה

לאחד מהיעדים הפופולריים בקרב התיירים הישראלים, שנוסעים לשם בתקופת החורף ולמרות הקור הנהנים מחוויות שמאפיינות את האזור, שלא ניתן למצוא כמותן במדינות רבות אחרות (אלסקה, איסלנד או צפון נורבגיה יכולות להוות חלופה במידה מסוימת).

מאחר שאני איש של שמש וקיץ, התמקדתי בטיולי האחרון בחלקה הדרומי של פינלנד, ולמען האמת קצת הופתעתי לגלות שטמפרטורות מעל 30 מעלות צלסיוס היו שכיחות שם למדי בסוף חודש יולי. בפינלנד הערים הגדולות, למעט הבירה, מאכלסות כ-200,000 תושבים. בהנחה שהטיול מוגבל לחלק הדרומי של פינלנד, נוח מאוד לסרטט משולש או מרובע שבכל אחד מקודקדיו עיר גדולה יחסית, שיכולה לשמש בסיס לינה לטיולים בסביבה. תכנון כזה מאפשר שהייה של שלושה-ארבעה ימים באותו מלון, והטיולים יהיו טיולי "כוכב". המשולש הקלאסי הוא טמפרה-טורקו-הלסינקי, ולא לה שזמנכם בידם או שהם חובבי אופרה מומלץ לצרף כקודקוד רביעי את סבונלינה (פסטיבל האופרה השנתי שמתקיים כאן במהלך חודש יולי נחשב לאחד המרשימים בעולם). אם נתעלם לדגש מהדיקו הגיאומטרי, הרי שאורכה של כל אחת מהצלעות הוא כ-200 ק"מ, כך שהמעבר ממקום לינה אחד לאחר דורש כשלוש שעות נסיעה, מה שמאפשר לאחר שמתמקמים במלון לצאת בשעות אחר הצהריים המאוחרות לסיור היכרות ראשוני עם המסעדות ומקומות הבילוי ביעד ה"חדש".

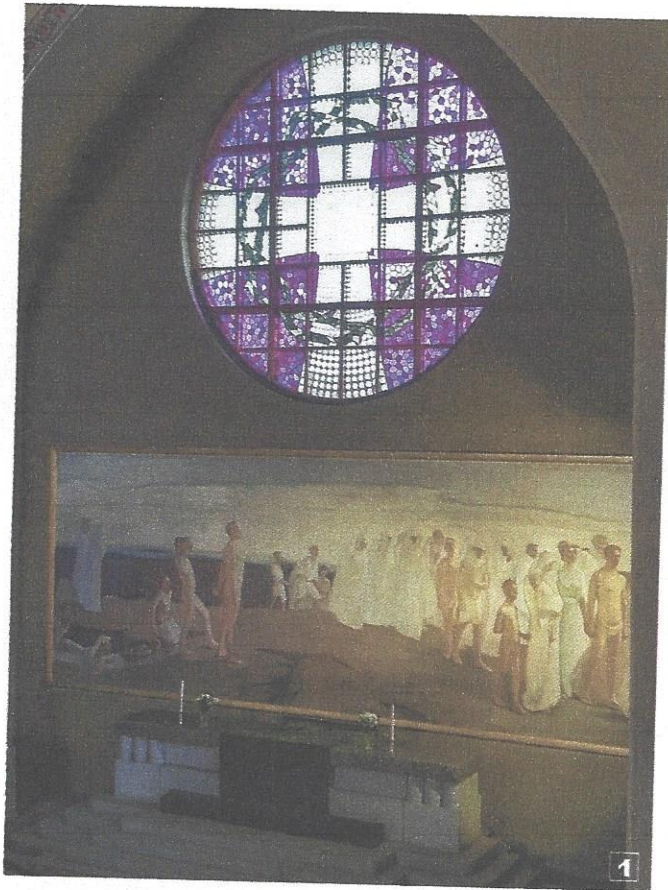
טמפרה

מייד אחרי הנחיתה בנמל התעופה Vantaa שממוקם כשני ק"מ מצפון למרכז העיר הלסינקי, צעדתי לעבר המכונת ששכרתי, ויצאתי לדרך לכיוון העיר טמפרה. היציאה מנמל התעופה פשוטה ורגועה; אין כאן עומס כמו בנמלי התעופה של פרנקפורט או שארל דה גול ליד פריז. כעבור כרבע שעה עוזבים את אזור הלסינקי, והרכב משייט בנחת בין אגמים ויערות (כאלה לא חסר בפינלנד). תופעה זו מסבירה את מקומן הבולט של תעשיות העץ והנייר במשק הפיני.

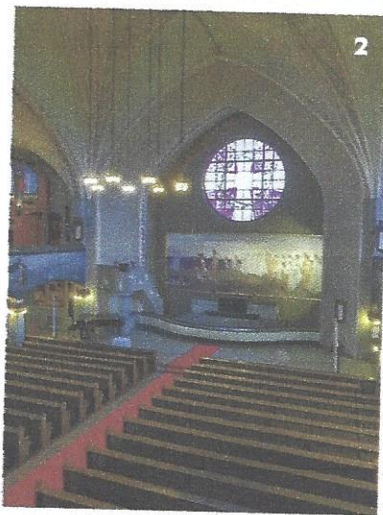
הנסיעה הרגועה לא נמשכה זמן רב, ולאחר כשעה נפתחו ארובות השמיים והחל לרדת מבול שנמשך כ-30 דקות, ובמהלכו כמעט לא ראינו את התנועה בכביש. מהירות הנסיעה הגיעה בשלבים מסוימים לקצב הליכה של ספורטאי מיומן, אבל המשכנו לעבר היעד. המבול פסק ומצאנו את עצמנו בפאתי העיר טמפרה. טמפרה שנוסדה ברבע האחרון של המאה ה-18 היא עיר תעשייתית שבה יש מפעלים לטקסטיל, מתכת ונייר. לא בטוח שכל הקוראים שמעו על המקום הזה, אבל העובדה שעיריית תעשייתית ששמה Nokia נמצאת במרחק 15 ק"מ מטמפרה אולי תתרום למיצובה מחדש.

טמפרה היא העיר השלישית בגודלה בפינלנד. בתוך תחומה המוניציפלי יש כ-180 קטנים, ומספר התושבים מגיע ל-180,000. העיר מתהדרת בשתי אוניברסיטאות מהמובילות בפינלנד (אחת מהן טכנולוגית), ולא פלא שכמעט 80 אחוז מתושביה הם בעלי תואר אקדמי. כל תלמיד כאן לומד שלוש שפות, כך שאי ידיעת השפה הפינית אינה מכשול הניצב בפני התיירים הפוקדים אותה.

מרבית האטרקציות שלה נמצאות בין שני אגמים: Nasijarvi בצפון ו-Pyhajarvi בדרום. בין שני האגמים מחברת תעלת Tammerkoski. פער הגובה בין שני האגמים הוא 18 מ', והפרש זה אפשר ליצור מפלים לאורך התעלה שנוצלו להפקת אנרגיה. העיר נודעה בכינוי "מנצ'סטר של הצפון" לאור העובדה שבמאה ה-19 הקים כאן ג'יימס פינלייסון הסקוטי תעשיית טקסטיל מפותחת. במאה ה-20 העיר פיתחה את הכיוון הטכנולוגי, וגם הקימה אוניברסיטה שהתמקדה בלימודי טכנולוגיה. נכנסנו לעיר וגילינו לשמורתנו שהעומס בדו-בונגיה נזכיר קצת את גדרה או חדרה שלפני 30 שנה.

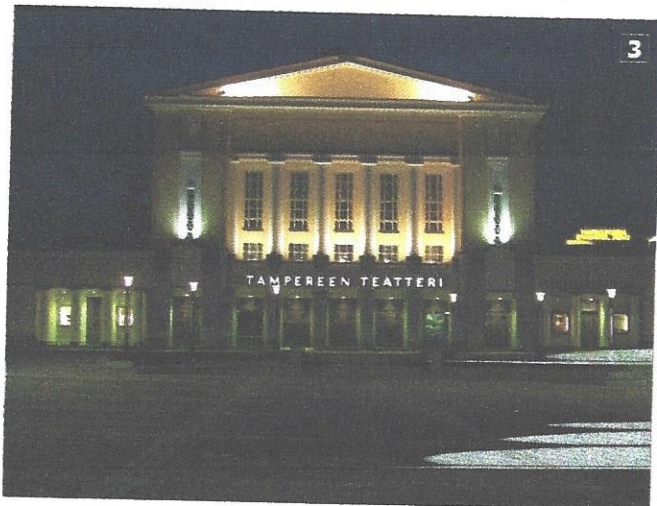

1

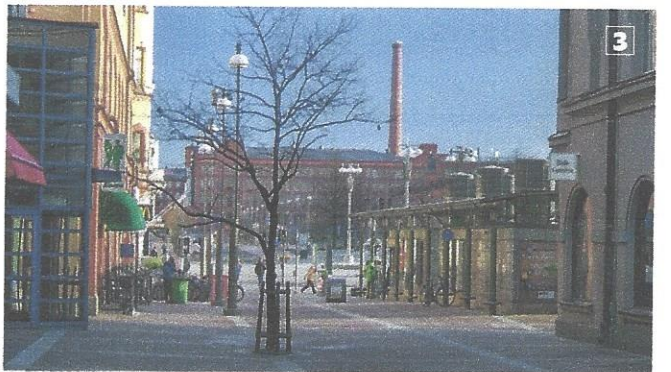
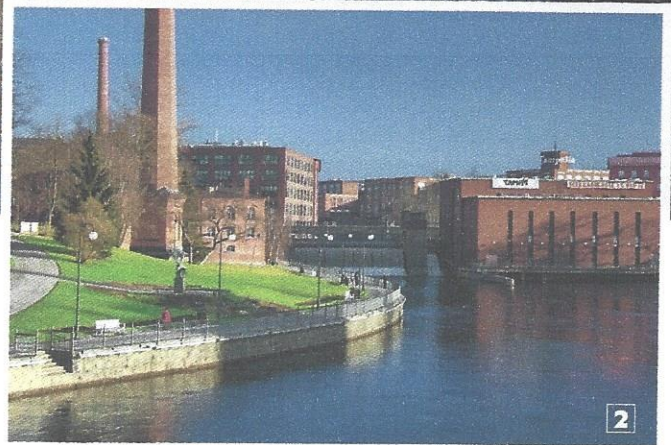
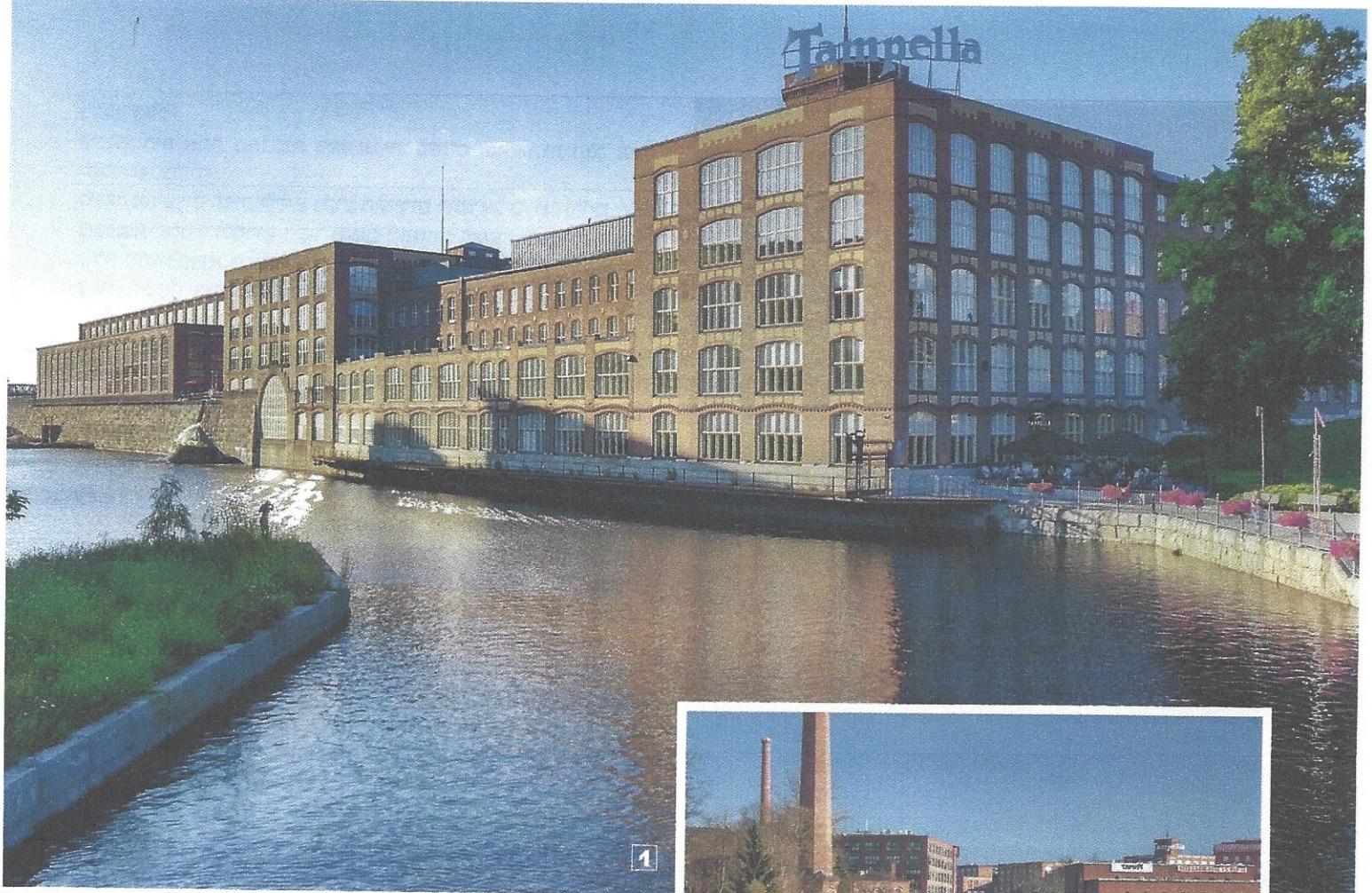

2

1/2 תמונות שצולמו מתוך
כנסיית Tuomiokirkko.
3 חזית התיאטרון של
טמפרה, שהוקם בשנת
1904.

3

המשכנו לקתדרלה המקומית (Tuomiokirkko) - מבנה עם גג אדום שהוקם בין השנים 1902-1907. בפנים הכנסייה יש לשים לב לציורי הפרסקו (צוירו על ידי Hugo Simberg) שעל התקרות, ולחלונות הצבעוניים שעליהם צוירו ציורים שהושפעו מהתנ"ך. אחד הציורים שמושך את העין הוא ציור של נחש מתפתל על רקע אדום, שכנראה מסמל את החטא הקדמון. המבנה מעניין מאוד מצידו החיצוני. הוא ניצב בכיכר שבלב הרובע העתיק, ויש לו כמה שערי כניסה, ומול כל שער כניסה יש פתח בחומה. בפנים יש שתי קומות עם גרם מדרגות שמחבר ביניהן. בקומה השנייה ניתן לראות את האורגן (בקיש מתקיים בכנסייה אחת לשבוע קונצרט) ואת החלונות הצבעוניים, ואפשר גם לתצפת מלמעלה על האולם המרכזי. נקודת הסיום לסיור ההיכרות היא מתחם מסעדות שנקרא Kehrasaari, ליד מעגן היאכטות.

בחרנו לסיים את היום במסעדה Stephan's Steakhouse שעליה המליצה לנו פקידת הקבלה במלון. מבלי להתכוון לכך היינו הלקוחות האחרונים שהורשו להיכנס למסעדה, שביום ראשון נסגרת בשעה 21:00. הודינו לבעל המסעדה שניאות לקבלנו, ולאחר שצעדנו פנימה הוא סגר את הדלת מאחורינו. המרפסת של המסעדה נמצאת מעל המים, ואנחנו בחרנו לשבת במרפסת ונהנינו הן מהנוף והן מרוח קרירה של שעות בין הערביים. המסעדה מעוצבת בצורה מקסימה, וגם האוכל נהדר.

בבוקר שלמוחרת נסענו לעבר אחד המבנים המעניינים מבחינה ארכיטקטונית. המבנה הידוע בשם "האולם של טמפרה" (Tampere Talo) הוא אולם הקונצרטים והקונצרטים הגדול ביותר בסקנדינביה, עם 16 אולמות, שהגדול מביניהם יכול להכיל 1,800 איש. המבנה הצבוע לבן נפתח בשנת 1990, והוא משמש אכסניה לתזמורת הפילהרמונית, לאופרה המקומית וגם למזיאון יער המומינים (Moomin Museo). בעורפו משתרע פארק ירוק שבמרכזו אגם קטן - Sorsalampi. הצבע הירוק במרכז של העיר משרה אווירה רגועה ונינוחה. היחס המכובד

ה-GPS הביא אותנו לחניון של המלון, שהיה ממוקם בלב הרובע העתיק, בסמוך לתחנת הרכבת הראשית שבעיר. הרובע העתיק (שונה מהרבעים העתיקים, עם החומות וכיכר השוק, שאליהם הורגלנו במרכז אירופה ובמזרח), נמצא בין שני אגמים, וניתן לגמוא את המרחק ביניהם בתוך 20 דקות. בחלקו הצפוני ממוקם מתחם פינלייסון (Finlayson) שכולל גם ארמון מגורים שמשמש כיום מסעדת גן עם מזרקה מעניינת. המסעדה שביניה מתפקדת כאשר מזג האוויר מאפשר זאת, ובנוסף להיצע הקולינרי מתקיימים מדי פעם מופעי תרבות (למשל ערבי ג'אז). גינת הארמון מתחברת לפארק גדול יותר שבו יש חוף למתרחצים, ולמרות טמפרטורת המים הנמוכה נראו בו כמה שחינים אמיצים.

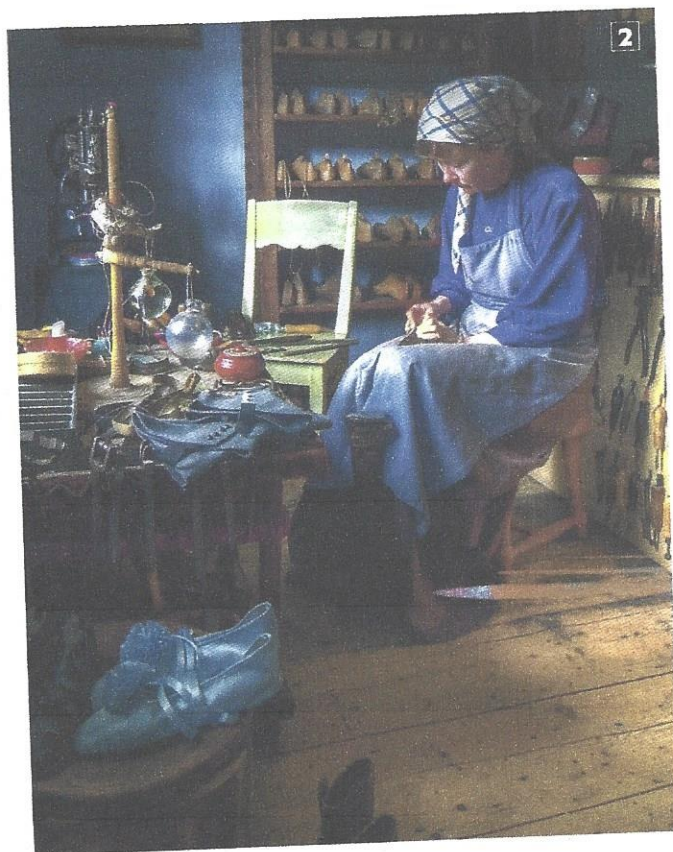
צעיר. הספרים שלה רוויים מסרים, והם הושפעו לא מעט מאירועי התקופה שבה נכתבו. ההצלחה הביין-לאומית שלה החלה לאחר פרסומו של ספרה השלישי. בשנת 1948 החלו לתרגם את ספריה לשפות שונות, וגם לעברית, ונכון להיום ספריה תורגמו ל-33 שפות (עובדה שהפכה אותה לסופרת הפינית המתורגמת ביותר). הסדרה עובדה להצגות, סרטים וסדרות ברדיו ובטלוויזיה. דוגמה להצלחה הכבירה שלה אפשר לראות בשוק היפני שבו הוקרנה סדרה של יותר מ-100 פרקים על אודות היצורים הנפלאים, וכתוצאה מכך תיירים יפנים רבים שגדלו על ספריה מגיעים למוזיאון וגם לוקחים חלק בפעילויות שמתקיימות בחדרו. במוזיאון מוצגים יותר מ-1,000 איורים וגם מודלים תלת-ממדיים, שהבולט מביניהם הוא "בית המומינים", שגובהו כשני מ'. הוא מחולק לחמש קומות, כשבקומה העליונה מוצג חדר השינה של המומינטרול ובתחתונה הסאונה (קשה להפריד את מוסד הסאונה מבית פיני טיפוסי).

שהפינים מעניקים לבנייה "ירוקה" מוצא את ביטויו בעובדה שהבניין כולו ניזון מאנרגיה סולארית.

הפארק המטופח והאגם הרגוע במרכזה של עיר מושכים לכאן משפחות רבות על טפן, שמנצלות את היום החופשי לילוי משפחתי. הגענו לכאן ביום ראשון, כאשר בפארק מתקיים שוק של בגדים ופריטים יד שנייה. בזמן שהמתנו לסיר המודרך במוזיאון המומינים בשעה 15:00 בדקנו את הסחורה המוצעת בשוק, אולם אף על פי שהשוק נראה ססגוני מאוד ואסתטי לא מצאנו סיבה מספקת להיפרד מחופן יורו. כדי לא להיקלע לרעב במהלך הסיור התמקמנו בבית הקפה Tuhto, באחת הפינות של אולם טמפרה. בהתחשב בטמפרטורות כאן במרבית חודשי השנה אין פלא שרוב השולחנות הם באגף מקורה וליד הבר מופעל חימום. מרפסת עץ באוויר הפתוח (שימושית בקיץ) אפשרה לנו ליהנות מקפה ועוגה, וגם מהאוויר הצלול והתפאורה הירוקה שמסביב. הסיור המודרך נמשך כ-45 דקות, והוא בהחלט מומלץ. המומינים הם יצורים ספרותיים שכיכבו בתשעה ספרים שפרסמה הסופרת-מאיירת-ציירת/ד"ר לפילוסופיה טובה ינסון במשך כ-56 שנות יצירה, שנקטעו עם מותה בשנת 2001.

היא גדלה בבית שבו שני ההורים היו אומנים, והחלה לכתוב כבר בגיל

1. המבנים הסמוכים לתעלת המים ששימשו את התעשייה שהתפתחה בטמפרה (נייר, עץ, טקסטיל, מכונות ותחמושת).
2. התעלה שחוצה את הרובע העתיק של טמפרה מחברת בין שני אגמים שהפרש הגבהים ביניהם הוא 18 מ'.
3. חלק מהמבנים ששימשו בעבר את התעשייה המקומית בטמפרה הוסבו לבתי קפה, מסעדות וחנויות.
4. ארמון פינלייסון שהיה חלק ממתחם פינלייסון. בגינה המטופחת שסמוכה לו יש כיום בית קפה. ניתן לראות גם את המזרקה היפה שממוקמת בין הארמון והגדה של האגם.
5. הפארק שבערפו של אולם הקונצרטים והכנסים של טמפרה. המבנה מארח את האופרה והתזמורת הפילהרמונית של טמפרה. בפארק יש אגם וסביבו מדשאות, ובחלק מימי ראשון מתקיים בו שוק יד שנייה ססגוני.

בתום הסיור במוזיאון נסענו לעבר פארק Pyynikki. הפארק נמצא על גבעה שמשקיפה על אגם Pyhajarvi. רחוב Nakotorntie (רחוב ללא מוצא שבסופו יש כיכר ובה מסתובבים וחוזרים בחזרה) מוביל לעבר מגדל תצפית. המגדל הצבוע חום אינו גבוה מאוד, אך מרפסת התצפית הפתוחה שבראשו, ששתי מערכות של מדרגות עץ מובילות אליה (יש גם מעלית), מספקת תצפית טובה על העיר. מהמרפסת ניתן לראות את הפארק שמשיק לקו המים ומושך אליו מטיילים רבים, כולל רצים ורוכבי אופניים.

טורקו הבירה הישנה

טורקו הייתה בעבר בירת פינלנד. ההחלטה להעביר את הבירה להלסינקי נתקבלה על ידי הרוסים שכבשו את פינלנד מידי השוודים. הם העדיפו את הלסינקי שהייתה קרובה יותר לגבול הרוסי. עד היום כחמישה אחוזים מתושבי טורקו מדברים שוודית, ושמות הרחובות נרשמים הן בפינית והן בשוודית. טורקו הוקמה בשנת 1229, והיא העיר העתיקה ביותר בפינלנד. השרפה הגדולה שהתרחשה בשנת 1827 הרסה חלק נכבד מבתי העיר שהיו בנויים עץ, והארכיטקט אנגל שהיה אחראי גם לתכנון של מרכז העיר בהלסינקי התבקש להציג תוכניות לבנייה מחדש.

המוזיאון הפתוח (Kasityolais Museo) שוכן בפרוור Luostarinmäki ששרד את השריפה הגדולה של 1827. זהו אוסף של בתי עץ מהמאה ה-18, שבחלק מהם בעלי מלאכה מציגים את אומנותם כפי שנעשתה במאה ה-19. המוזיאון הזה מזכיר מאוד את המוזיאון הפתוח Den Gamle By שבעיר אהרוס שבדנמרק. הדמיון אינו מקרי, מאחר שקברניטי העיר, בזמן שקיבלו החלטה להפוך את האתר למוזיאון, ראו

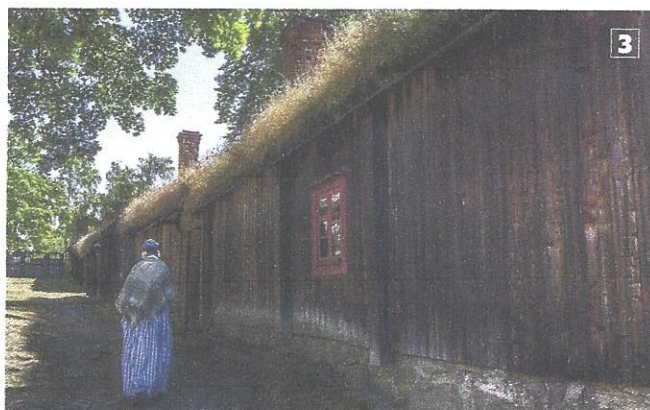

נסו למצוא שולחן באחת המסעדות שעל ספינות החונות בנהר, ותינוח מחוויה מיוחדת במינה.

טירת טורקו (Turun Linna/Abo Slott/Turku Castle) נבנתה המאה ה-13 (ליתר דיוק בשנת 1280), על אי בפתחו של הנהר אורא. הטירה והקתדרלה המקומית הן שני המבנים העתיקים ביותר בפינלנד, שמתפקדים עד עצם היום הזה. הטירה שרדה אין-ספור מצורים וגם פצצת תבערה ששרפה חלק גדול ממנה במחצית המאה ה-20. במהלך השנים היא שימשה את הדוכסים והשליטים המקומיים, ובמאה ה-19 שימשה כבית סוהר. בסיום מלחמת העולם השנייה שופצה במשך 15 שנה. הטירה בנויה משני חלקים, כאשר החלק החדש יותר נבנה במאות ה-15 וה-16. החומה החיצונית המרשימה, על שני צריחיה, מככבת בפרסומים. כשהגענו לחצר שממנה נכנסים לטירה הצטופפה חבורת ילדים באחת הפינות ועסקה בהכנת ארמונות מחול. הטירה כיום היא בבעלות הממשלה, וזהו המוזיאון הפיני שזוכה למספר הביקורים הרב ביותר. היא ניצבת ליד נמל טורקו ותחנת הרכבת.

במוזיאון הדני מקור השראה. במוזיאון יש 18 בלוקים שתשעה מהם היו קיימים בשנת 1940, עם פתיחתו, ואילו התשעה האחרים התווספו בשנת 1956. לאחר שסיימנו את הביקור במוזיאון הפתוח נסענו לכיוון הנהר Aura. הפסל שניצב מעט לפני שמגיעים לגדת הנהר הוא של האצן הפיני המוחונן פאבו נורמי (Paavo Nurmi), שנולד בטורקו בשנת 1897. בשלוש האולימפיאדות שהתקיימו בשנים 1920, 1924 ו-1928 הוא זכה בתשע מדליות זהב ושלוש מדליות כסף (בכל מרוץ שבו השתתף הוא זכה במדליה). הוא היה אחד האתלטים הגדולים בכל הזמנים. פסל דומה מוצב גם ברחבה לפני האצטדיון האולימפי שבהלסינקי.

ממשיכים בכביש שלאורך גדת הנהר, ואם הגעתם לכאן בשעת צהריים

1. טירת טורקו והחצר הפנימית הגדולה שלה.
- 2/3. שתי התמונות מייצגות את המוזיאון הפתוח שעל גבעה בטורקו. המתחם ניצל מהשרפות הרבות שפקדו את העיר, והוא מרכז כיום כ-18 בלוקים מהמאות ה-18 וה-19, שבחלק מהם ניתן לראות תצוגה של הפעילות והפריטים מאותן השנים.
4. הגדה של הנהר Aurajoki שבטורקו שוקקת פעילות, ובה מעגן יאכטות, פארק, שבילי הליכה ומסעדות רבות שחלקן על ספינות שעוגנות כאן.

טעימה ראשונה

נקודת מוצא נוחה היא כיכר השוק (Kauppatori), שעל קו המים. בכיכר השוק מגוון דוכנים שבחלק מהם מציעים מבוחר מהמם של פירות יער (הצבעים אדום וסגול בולטים מאוד), ובשאר מציעים מזון (בשר, דגים, ירקות), בגדים ומזכרות. המקום זכור לי עוד מביקור קצר קודם במסגרת שיט תענוגות בים הבלטי. נזקקתי אז לחגורה, וכאן מצאתי את מבוקשי. מכאן ניתן לפסוע מזרחה לכיוון הכנסייה הרוסית (Uspenski Cathedral). זוהי הקתדרלה האורתודוקסית הגדולה ביותר במערב אירופה. היא עוצבה על ידי הארכיטקט הרוסי Alexey Maksimovich Gornostaev, אולם בנייתה הסתיימה כמה שנים לאחר מותו. ברחוב Aleksanterkatu נמצאת כיכר הסנאט. סביב הכיכר אוטובוסים רבים, הן של קבוצות שהגיעו לאתר והן כאלה שמשמשים לסוירים בתוך העיר. בפאה הצפונית של הכיכר ניצבת קתדרלת הלסינקי, שהיא קתדרלה לותרנית-אוונגליסטית פינית של בישופות הלסינקי. הכנסייה נבנתה בשנים 1852-1830 כמחווה לדוכס הגדול של פינלנד, הצאר ניקולאי הראשון, קיסר רוסיה. הכנסייה עוצבה על ידי הארכיטקט אנגל שאחראי למספר רב של מבנים בעיר הלסינקי. המבנים שסביב הכיכר והמתחם שביין כיכר הסנאט לכיכר השוק עוצבו על ידו.

פארק עולם המומינים

סדרת ספרי הילדים "המומינים", מאת טובה ינסון, מככבת גם בפארק נושא שנבנה באזור העיר טורקו. המתקנים שבפארק הזה מזכירים מבנים ופעילויות מתוך סדרת הספרים, ולא תמצאו כאן מתקנים מסמרי שיער כמו רכבות הרים, מגלשות או שיט אבובים. האטרקציה העיקרית בפארק היא "בית המומינים" Blueberry-Coloured Moomin House, אבל יש אטרקציות נוספות: הבית הצהוב של המיוליין, מטבח של מומינאמא, תחנת הכיבוי, המחנה של סנופקין, הסירה של מומינאבא ו-Theatre Emma (כאן מתקיימות הצגות והופעות בפניית ובשוודית). הילדים חוגגים כאן בגדול, ומצטלמים עם הדמויות המחופשות שמסתובבות בשטח. הפארק, שנפתח בשנת 1993, נמצא באי קאילו Kailo, ליד העיר נאנטלי, הנמצאת בסמוך לטורקו. הדרך אליו מעט מורכבת. ממגרש החניה נוסעים בשאטל לעבר רחוב מלא מסעדות ובתי קפה שמשיק לאגם. הרחוב מסתיים בגשר שמחבר לאי קאילו. בקצה המרוחק של הגשר התמקמו משפחות של ברוחים שמשייטות בתקווה לזכות במעט פינקים מהמבקרים הרבים שעושים את דרכם לפארק.

הלסינקי - הקודקוד השלישי

בירת פינלנד היא הקודקוד השלישי במשולש, והיא מהווה סיומת נאה לטיול של שבועיים בחבל ארץ זה. היא אינה עיר תוססת כמו ערי הבירה הגדולות של יבשת אירופה, אבל היא בהחלט אחת האטרקטיביות שביניהן, בעיקר בגלל הארכיטקטורה של המבנים הגדולים והשילוב המעניין של הצבע הירוק של גניה והצבע הכחול של אגמיה שנמצאים גם במרכז העיר. מרבית המבנים המרתקים נמצאים ברחוב Mannerheimintie. אני בחרתי לגור במלון Crown Plaza שברחוב הזה. כמעט כל האתרים בהלסינקי נמצאים בטווח הליכה מהמלון, כך שהמיקום שלו מומלץ מאוד. מצפון לו ניתן למצוא את האצטדיון האולימפי והאופרה של הלסינקי. הליכה לכיוון דרום מביאה אותנו לכל האתרים האטרקטיביים של העיר שמרוכזים באזור תחנת הרכבת.

1. אחת התמונות הפופולריות במוזיאון המומינים שבטמפרה. רבים משתמשים בה כרקע לתמונות הסלפי שהם מצלמים.
2. שוק Kauppatori שעל קו המים בהלסינקי. בשוק, כבכל השווקים ניתן למצוא כמעט כל דבר, אבל גולת הכותרת כאן היא היצע מדהים של פירות יער.
3. מזרקה הידועה בשם Havis Amanda מפרידה בין שוק Kauppatori והטיילת היפהפייה של הלסינקי.
4. דוגמה לאחת הכיכרות ברחוב Mannerheimintie. הרחוב עתיר מבנים עם ארכיטקטורה מדהימה לצד מונומנטים וגינות ירוקות.

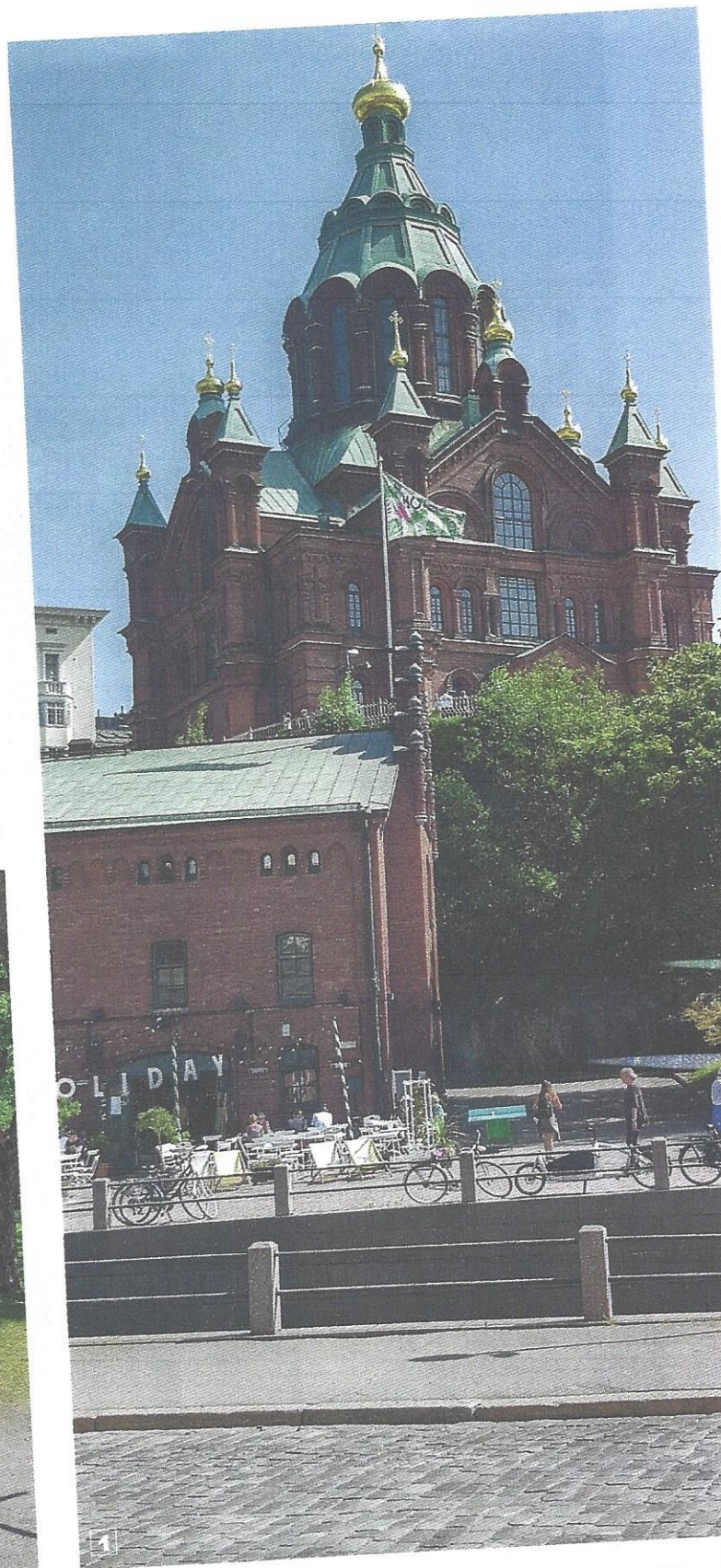
3

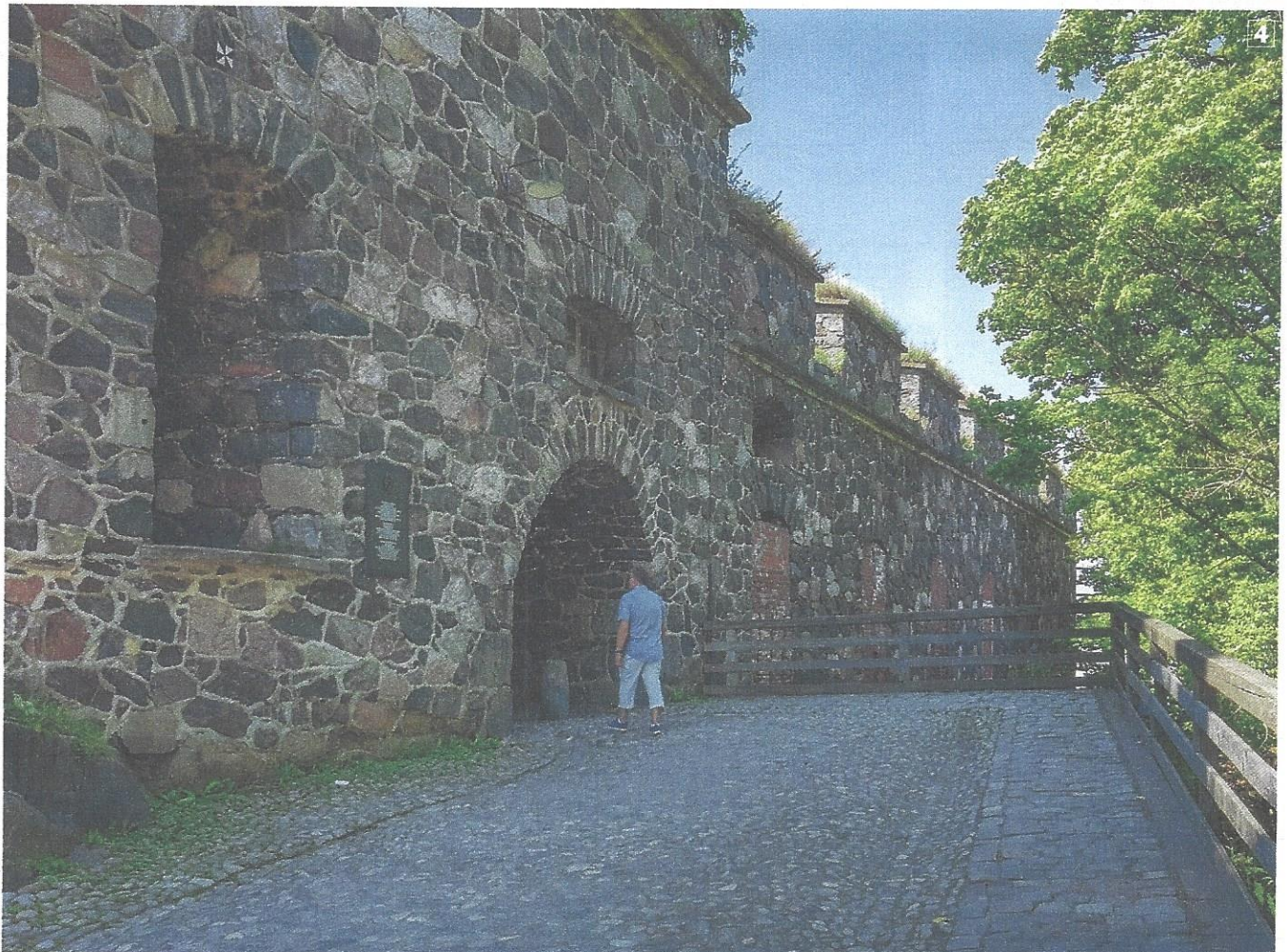
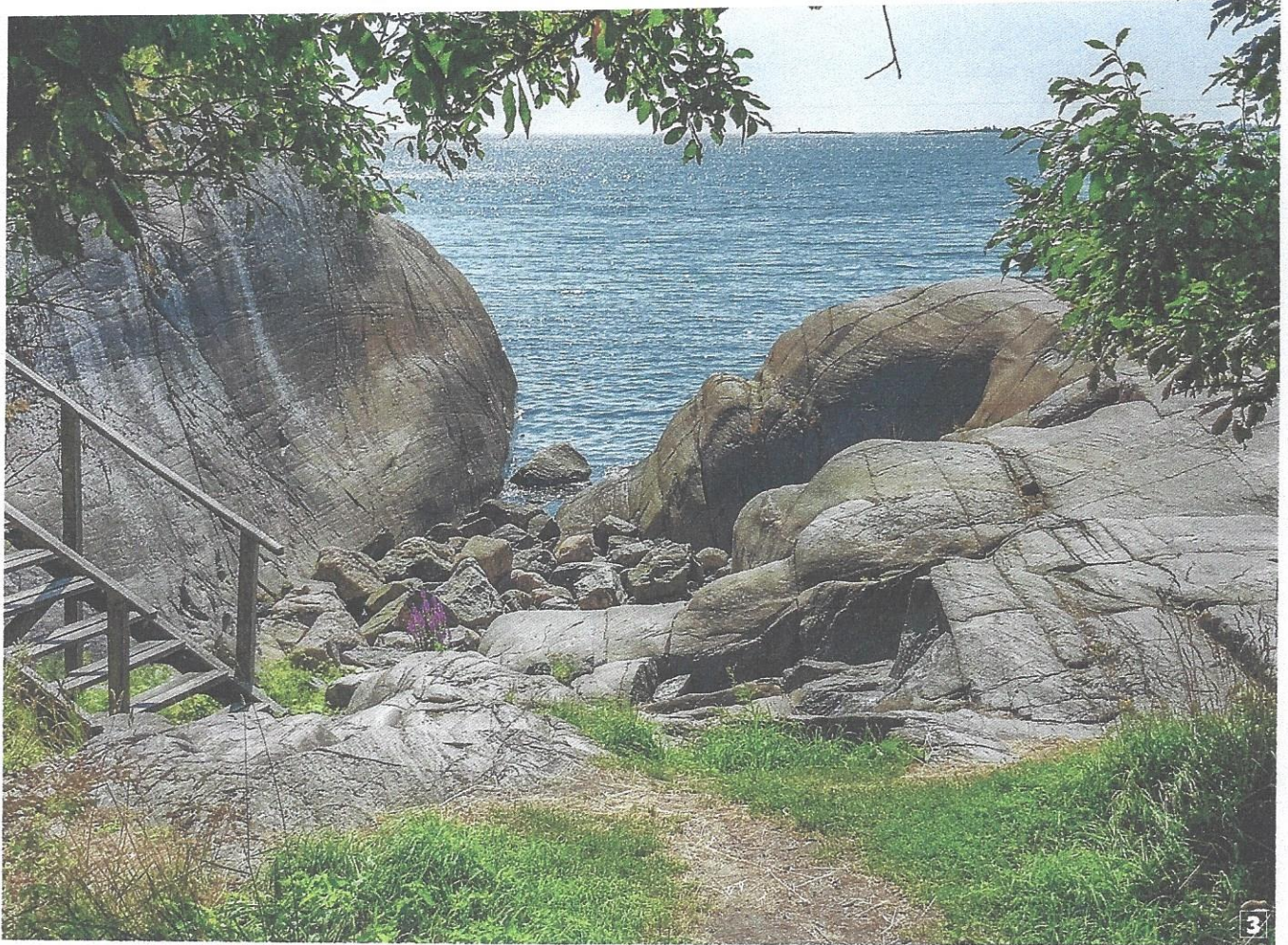
4

תהליך הבנייה הסתבך, ופרט לקריסה במהלך הבנייה התעוררו ויכוחים רבים על הסגנון והקישוטים, והבנייה, שעלתה מיליון רובל (סכום נכבד באותם הימים כשהרובל היה רובל...), הסתיימה כ-12 שנים לאחר מותו של אנגל. המבנה מרשים מאוד הודות למגדל המרכזי וארבעת המגדלים שמקיפים אותו, שכיפותיהם צבועות ירוק. המדרגות והפסלים שבחזית משלימים את התמונה שהפכה לסמל המסחרי של הלסינקי. המדרגות המובילות לראש המגדל צרות ולא נוחות, אך האחראים מצאו פתרון שמסתייע בטכנולוגיה של מציאות מדומה – תמונות שניתן לצפות בהן מהמגדל (לא צריך לטפס, רק לשכור משקפיים מיוחדים).

סיימנו את סיבוב ההיכרות הראשוני בפארק Esplanadi. זוהי רצועה ירוקה, פרחונית, שבה בתפר שבין הפארק והשוק ניצבת מזרקה הידועה בשם Havis Amanda. היצירה נעשתה על ידי הפסל הפיני Ville Vallgren שחי בפריז בשנת 1906, והיא הוצבה במקום ב-1908. גובהו של הפסל, דמות אישה עירומה מברונזה, כשני מ', והוא ניצב על כן גבוה העשוי גרניט. הוא מוקף פסלים של דגים, ובמזרקה יש ארבעה פסלים של אריות ים. עם הצבתה במקום עוררה היצירה ויכוחים והתנגדויות לערוך כאן טקסים שנתיים. לאורך ה"גינה" פזורים ספסלי ישיבה, אבל הצעירים יושבים על הדשא, חבורות חבורות, כשביניהן מסתובבים נגנים חומרים חובבים. הפארק תחום בין שני רחובות: Etelaesplanadi מדרום ו-Pohjoisesplanadi מצפון, שבהם ריכוז של בתי קפה ומסעדות. אני בחרתי ב-Kappeli שבחלקו המזרחי של הפארק. המקום גדול ומבוקש מאוד. בית הקפה-מסעדה נפתח בשנת 1867, והוא משלב מסורת של למעלה מ-150 שנה לצד חידושים (שימו לב לתקרה, לפסלים, לקישוטים ולעמודים התומכים בגג). בסופי שבוע, לקראת החשיכה, מנעימה את זמנם של היושבים וגם של העוברים ושבים תזמורת קאמרית.

1.
2.13/4
הכנסייה הרוסית-אורתודוקסית בהלסינקי. תמונות שצולמו במתחם המבוצר סואומנלינה. הוא משתרע על פני כמה איים שמחברים זה לזה באמצעות גשרים. יש כאן מוזיאונים קטנים, גלריות ובתי קפה קטנים. המתחם מוקף מים והנוף מהווה תפאורה נהדרת לחתונות ולצילומי חתן-כלה.

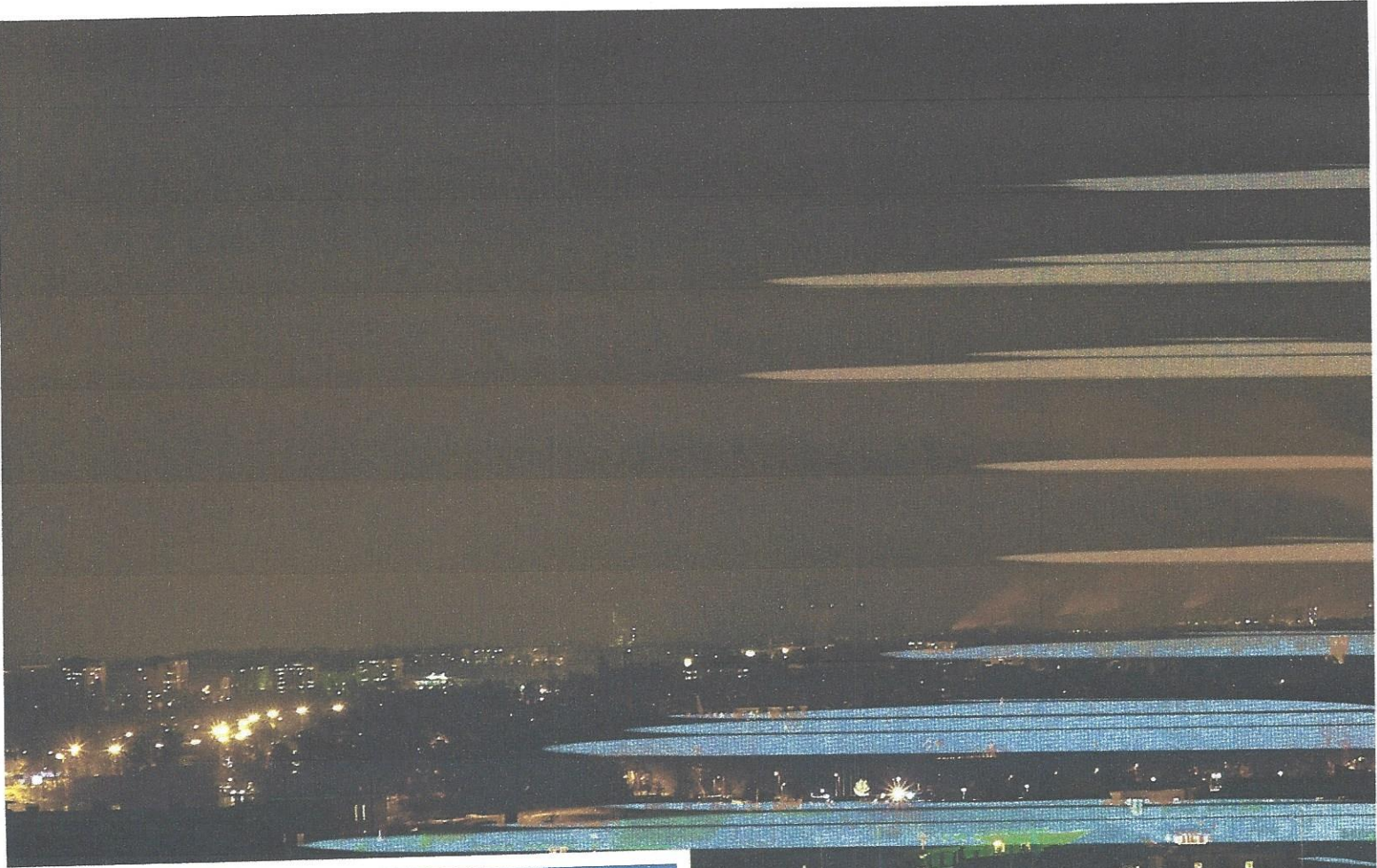
ממול לאולם פינלנדיה שבולט בצבעו הלבן שוכן התיאטרון הלאומי הפיני, ואם ממשיכים הלאה מגיעים לבניין האופרה הלאומית. אם צריך לסכם ניתן לומר שברחוב שנקרא ע"ש המצביא והמדינאי מאנרהיים יש ריכוז של תרבות, ארכיטקטורה וגנים, שהופכים את הלסינקי לאחת הערים היפות בעולם.

המיוחדים של הלסינקי

שני האתרים הבולטים שמושכים אליהם את כל התיירים המבקרים בעיר הם המונומנט לזכרו של סיביליוס וכנסיית הסלע. המונומנט לזכרו של יאן סיביליוס, המלחין הפיני המפורסם ביותר, כמו מיזמים אחרים הוא תוצר של תחרות בין אומנים שונים שהגישו את הצעותיהם. גם במקרה זה ההצעה הראשונית זכתה לביקורות, מאחר שהמונומנט שמבוסס על צינורות פלדה המזכירים צינורות של עוגב לא תאם את העובדה שהמלחין כמעט לא כתב יצירות לעוגב. הפשרה שאומצה היא צירוף פסל של ראשו של המלחין שהוצב בקיר שליד המונומנט. כנסיית הסלע הייתה אמורה להיות כנסייה רגילה בשכונה צפופה-מערבית

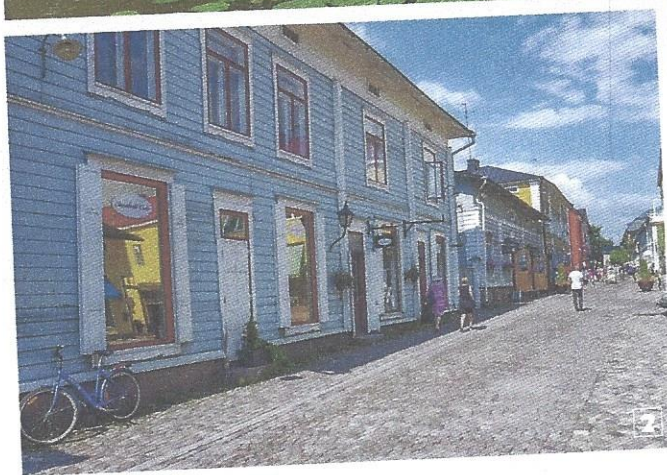
רחוב Mannerheimintie

אם צריך לבחור רחוב אחד מנירבים שמרכז את היצירות הארכיטקטוניות היפות של הלסינקי, אזי רחוב Mannerheimintie הוא ללא ספק הבחירה הנכונה. הרחוב מהווה עורק תחבורה שמוביל מהפארק, השוק ותחנת הרכבת צפונה. מהפינה הצפון-מערבית של הפארק פונים לרחוב שמוביל אותנו בינות למבנים החשובים והבולטים שבעיר. אם נעיק מבט לאחור שעברנו שני בלוקים נבחין בצד ימין בתחנת הרכבת של העיר. בהמשך, מצד שמאל, ניצב בניין הפרלמנט. הבניין הוקם בסוף הרבע הראשון של המאה ה-20. בחזיתו העשויה גרניט בצבע אדמדם 14 עמודים. בתוך המבנה חמש קומות שגרמי מדרגות משיש לבן מחברים ביניהן. בצידו השני של הרחוב נמצא מרכז המוזיקה של הלסינקי ואולם פינלנדיה. מאחורי המבנים הללו גינה ירוקה גדולה שמשמשת מקום מפגש לצעירי העיר. הגינה מעוצבת וגדולה מאוד, וניתן להתקנא במקומיים שבמרכז העיר יש להם הרבה פינות ירוקות. כדי להתרשם מהאופי המרגיע של הלסינקי, ממש ליד אולם פינלנדיה יש גם אגם גדול, Toolonlahti, שגורם לנו לשכוח שאנחנו במרכז של הבירה הפינית.

למרכז. מלחמת העולם השנייה והמלחמות בין פינלנד לרוסיה דחו את הקמתה. בסוף שנות ה-60 זכו האחים הארכיטקטים Timo and Tuomo Suomalainen בתחרות לעיצוב הכנסייה. הם בחרו בפתרון יצירתי של בניית כנסייה חצובה בסלע, שהיה שנוי במחלוקת בעיקר מסיבות תקציביות. כאשר הפרויקט הסתיים הפך המבנה לפופולרי מאוד, וכיום פוקדים אותו מדי שנה כחצי מיליון בני אדם. המבנה מעניין מאוד מבחינה ארכיטקטונית. הוא חצוב בתוך סלע גרניט וגובה קירותיו המקיפים את חלל הכנסייה נע בין חמישה לשמונה מ'. מעל הקירות נקבעו חלונות זכוכית (מה שהופך את האולם המרכזי לחממה בימי הקיץ החמים), ומעליהם כיפת נחושת. בתוך הכנסייה ניצב עוגב מרשים, ובזכות האקוסטיקה המצוינת מתקיימים שם קונצרטים רבים במשך השנה.

1. הקתדרלה של הלסינקי שבכיכר הסנאט מוארת בשעות החשכה.
2. המונומנט לזכרו של המלחין הפיני הלאומי יאן סיבליוס.

מחוץ למרכז

אחת האטרקציות המבוקשות היא מערכת ביצורים שנבנתה במחצית המאה ה-18 על שרשרת של כמה איים שחלק מהם חוברו על ידי גשרים. האיים נמצאים בטווח של 20 דקות שיט מהעיר. הם שימשו בסיס לצבא השוודי בים הבלטי. במלחמה בין רוסיה לפינלנד ב-1808 נכבש המערך המבוצר על ידי הרוסים. ב-1918 חזר המערך לשליטתו של הצבא הפיני, ובמלחמת העולם השנייה שימשה המצודה בסיס לתותחנים, להגנה האווירית ולצלולות. בשנת 1973 מסר הצבא הפיני את המתחם כולו למשרד החינוך והתרבות, שהפך את המקום ליעד תיירותי המושך אליו מיליון מבקרים בשנה. בשנת 1991 הצטרף האתר לרשימת אתרי המורשת של אונסק"ו.

שהובילו את התכנון היו: בנייה תוך הרמוניה עם הטבע, שונות של המבנים ומתן אפשרות לדיירים עם רקע סוציו-אקונומי שונה לדור יחד. ברובע יש בתים פרטיים לצד שיכונים רבי קומות, אבל כל אחד מדייריו נמצא קרוב מאוד לגינות ירוקות, ליער ולמגרשי משחקים שכוללים שפע של מתקנים לילדים.

מרבית המבקרים שפוקדים את Poorvo מגיעים לכאן בגלל הרובע העתיק המשיק לנהר. הרובע בנוי ברובו בתי עץ צבועים אדום שבעבר שימשו מחסנים לסחורות ששונעו בנהר, וכיום הם אכסניה לגלריות, חנויות יד שנייה, בתי קפה, גלריות ומסעדות. הסמטאות המרוצפות אבנים הומות ממבקרים, שרק לעיתים רחוקות רואים מכונות שמפלטות דרכן בין העוברים ושבים. □

1. הנהר שמשיק לרובע העתיק של Poorvo. בקצה הרובע העתיק יש גשר שמחבר את שתי גדותיו.
2. אחד המבנים ברובע העתיק של Poorvo שמאכלס גלריה.

יצחק בן עוזר - עיתונאי, מרצה ויועץ
 itzikben2001@yahoo.com
 WWW.MASLULETIUL.COM
 054-4625035

התכנון בוצע על ידי צוות שכלל מומחים בתחומים הבאים: ארכיטקטורה, הנדסה, תכנון אורבני, מדע, גינון ורווחה. העקרונות